

GELİŞTİRİLEN ÇEŞİTLER

ERAYBEY

Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından 2012 yılında tescil ettirilmiştir.

Alternatif-Kışlık, beyaz başaklı, kırmızı taneli, orta erkenci ve kılçıklı olan Eraybey çeşidi orta sert grupta ve kurak şartlar için tescil edilmiş olmasına rağmen, yağışı iyi olan yıllarda ya da ilave sulama ile verim potansiyelini oldukça yükselten bir çeşittir. Verimi, yıldan yıla değişmekle birlikte yağışa dayalı alanlarda 800 kg/da'a kadar çıkabilmektedir. Taban ve yarı taban alanlarda yetiştirilen Eraybey çeşidi sağlam saplı, yatmaya ve soğuğa karşı da dayanıklıdır. Gübre kullanımına reaksiyonu iyidir ve kardeşlenme kapasitesi yüksektir. Protein oranı %13-16, Bin tane ağırlığı 35-42 gr, Hektolitreye ağırlığı 78-82 kg olan Eraybey çeşidinin zeleny sedimantasyon değeri 55-70 ml, Enerji (Alveo) değeri 145-296, absorpsiyon %60-72 arasında olmaktadır. Sarı pas ve sürmeye dayanıklıdır. Uygun yetiştirme koşullarında ekmeçlik kalitesi oldukça iyi olan Eraybey çeşidi birinci sınıf düzeyinde kalite değerlerine sahiptir. Özellikle sedim değerleri ile yüksek performans gösteren çeşidimiz TTSM tarafından yürütülen denemelerde sedimantasyon değeri bakımından 1. sırada yer almıştır. "Kuruda Kırmızı" olarak ifade edilen çeşidimiz üretici ve sanayicinin taleplerini karşılayan verim ve kalite özelliklerine sahiptir.

BOZKIR

Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından 2014 yılında tescil ettirilmiştir.

Kışlık, beyaz başaklı, beyaz taneli, orta erkenci ve kılçıklı olan Bozkır çeşidi kurak şartlar için tescil ettirilmiştir. Verimi kurak şartlarda 400-785 kg/da arasında değişmektedir. Taban ve yarı taban alanlarda yetiştirilen Bozkır çeşidinin boyu 120-130 cm olup, sapı sağlamdır. Yatmaya ve soğuğa karşı dayanıklıdır.

Gübre kullanımına reaksiyonu iyidir ve kardeşlenme kapasitesi yüksektir. Protein oranı %12-16, Bin tane ağırlığı 33-38 gr, Hektolitreye ağırlığı 78-82 kg olan Bozkır çeşidinin zeleny sedimantasyon değeri 40-60 ml, Enerji (Alveo) değeri 140-210, absorpsiyon %58-60 arasında olmaktadır. Tarla koşullarında sarı pas ve sürmeye dayanıklıdır. Uygun yetiştirme koşullarında ekmeçlik kalitesi oldukça iyi olan Bozkır çeşidi birinci sınıf düzeyinde kalite değerlerine sahiptir. Çeşidimiz kurak geçen yıllarda verimini stabil tutabilen, iyi yıllarda potansiyelini arttırabilen üretici ve sanayicinin taleplerine cevap verebilecek verim ve kalite özelliklerine sahip bir çeşittir.

Enstitümüz tarafından daha önceki yıllarda kurağa mukavemeti iyi olan kışlık tabiatta Dağdaş-94 ve Karahan-99 çeşitleri tescil ettirilmiştir. Dağdaş - 94 çeşidinin verimi 200-500 kg/da olup, bulgur ve paçal yapımına oldukça uygun bir çeşittir. Karahan-99 çeşidi ise 250-550 kg/da verim ile her şartta performansını gösterebilen, oldukça tatminkar sonuçlar veren bir çeşit olarak görülmektedir.

Bölgemiz koşullarına yani Orta Anadolu ve Geçit Bölgelerine en iyi şekilde adapte olabilecek, çiftçilerimiz ve sanayicilerimizin ihtiyaç ve taleplerini en üst düzeyde karşılayabilecek çeşitlerin gelişimi büyük bir önem arz etmektedir.

100 yıldır çiftçimizin yanında olan Enstitümüz, gerek bitkisel üretim gerekse hayvancılık üretimi alanlarında büyük hizmetler sunmuştur ve bu yöndeki çalışmalarını artarak devam etmektedir.

☎	0.332 355 12 90	☎	0.332 355 12 88
📍	Ereğli Yolu 2. Km P.K. 125 42030 Karatay / KONYA / TÜRKİYE		
🏠	www.arastirma.tarim.gov.tr/bahridagdas		
✉	bahridagdas@tarim.gov.tr		
📱	/bahridagdas		

Bahri Dağdaş
ULUSLARARASI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

**KURAK KOŞULLARDA
EKMEÇLİK BUĞDAY
TARIMI VE ÇEŞİT SEÇİMİ**

EKMEKLİK BUĞDAYIN ÖNEMİ

Ülkemizde yaklaşık 65 milyon dekar alanda yaklaşık 18,5 milyon ton üretimi yapılan buğdayın, ekiliş alanı ve üretiminin %80'inden fazlasını ekmeklik buğday oluşturmaktadır. Ülkemizde buğday verimi ortalama 256 kg/da ile dünya ortalamasının altındadır. Verim ortalamamızın düşük olmasının temel nedenleri, çiftçilerimizin sertifikalı tohumluk kullanmaması, yanlış toprak işleme ve yetiştirme tekniği uygulamaları ile buğdayın genellikle kuru tarım alanlarında yetiştirilmesi olarak ifade edilebilir.

Buğday tanesi, insanlığın bir numaralı gıdası durumundadır. Dünyada kişi başına ekmek tüketimi gelişmişlik düzeyine bağlı olarak 1.5-198 kg/yıl arasında değişirken, ülkemizde ortalama 184 kg/yıl olmaktadır. Tarımının kolay ve tamamen makinaya dayalı olması, pazarlama, taşıma, depolama ve işleme kolaylıklarına sahip oluşu buğday tarımını teşvik etmektedir.

BÖLGENİN GENEL DURUMU

Orta Anadolu Bölgesi kuraklık stresi ile her daim karşı karşıya kalabilecek, yetersiz yağış miktarı ve düzensiz yağış rejimi gibi coğrafik argümanlara sahip bir bölgedir. Kuraklığın şiddeti yıllara göre değişmekte olup, bitkinin hangi gelişme döneminde oluşacağı ve süresi belirsizlik göstermektedir. Bölgemizin uzun yıllar ortalaması olarak gerçekleşen yıllık yağış miktarı 310 mm dir. Bazı yıllarda bu yağış verisinin 150 mm seviyesine kadar düşmesi kuraklığın bölge için önemli bir risk oluşturduğundan göstergesidir.

EKİM VE BAKIM İŞLEMLERİ

Bölgemiz için en uygun ekim zamanı Eylül ayının son haftasından Ekim ayının üçüncü haftasına kadar olan dönemdir. Yapılan araştırmalar sonucu ekmeklik buğday için en uygun ekim derinliği 5-7 cm olarak belirlenmiştir. Genel olarak kuru alanlarda m²'ye 500-550 adet tohum hesabı ile ekim sıklığı uygulanmalıdır. Buna göre ekmeklik buğdayda kuru alanlarda tohum miktarı 16-18 kg/da olacak şekilde ayarlanmalıdır.

En ideal gübreleme toprak analizi sonuçlarına göre yapılmalıdır. Genelde dekara 6-9 kg azot ve 6-7 kg fosfor önerilmektedir. Fosforun ekimle birlikte azotun da bölünerek verilmesi daha iyi sonuçlar verir. Ekimde verilen gübre miktarında fosfor dikkate alınmalıdır. Verilen fosfora göre azot 4 kg/da ve üzerinde bir miktara ulaşıyorsa gübre formu değiştirilmelidir. Ayrıca mikro element eksiklikleri varsa ekim öncesi ya da ekimle birlikte mutlaka giderilmelidir.

Yabancı otlarla mücadelede nadas, ikileme ve üçleme zamanında yapıldığında ot yoğunluğu oldukça azalmaktadır. Tarlada yabancı ot yoğunluğu görüldüğünde, zamanında ve uygun olarak yapılacak kimyasal mücadele ile yabancı otların, bölge koşullarında ekmeklik buğday tarımında en önemli kısıtlayıcı faktör olan toprak suyunu ekmeklik buğday ile paylaşmaları engellenmiş olacaktır. Mücadeleye yabancı otlar henüz 3-4 yapraklı iken ve ekmeklik buğday kardeşlenmeyi tamamladığı dönemde başlanmalı ve ekmeklik buğday sapa kalktığında son verilmelidir. Yabancı ot ilaçlarının dozları tavsiye edilen miktarlarda kullanılmalıdır.

ÇEŞİT SEÇİMİ

Buğday verim ve kalitesini etkileyen en önemli etkenlerden biri uygun çeşidin belirlenmesidir.

Artan buğday ihtiyacını karşılamak, verim ve kaliteyi artırmak amacıyla dünyada, ulusal ve uluslararası araştırma kuruluşları yoğun çaba göstermektedirler. Bu çabalar sonucu; yatmaya, hastalıklara ve zararlılara dayanıklılık, kışa, kurağa ve sıcağa tolerans ile yetiştirme teknikleri açısından önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Verim, birim alandaki başak sayısı, başaktaki tane sayısı ve başaktaki tane ağırlığının birlikte değerlendirilmesi ile ortaya çıkan ve çevre şartlarından en fazla etkilenen unsurdur.

Buğday ekim alanlarını arttırma olanağı bulunmadığına göre, sürekli artan dünya nüfusunun buğday isteğinin karşılanabilmesi, büyük ölçüde birim alan veriminin yükseltilmesine bağlıdır.

Buğdayda verim, kullanılan çeşidin genetik yapısı, tohumluk safiyeti ve bölgeye adaptasyonundan önemli oranda etkilenmektedir. Buğdayda verim uygun çeşit ve kaliteli tohumluk ile kuru tarım sisteminde %30'lara kadar artırılabilir. Araştırmalar sonucu belirlenmiştir. Bu sebeple hedef bölge koşullarında verimi yüksek ve kaliteli çeşitlerin belirlenmesi önemlidir.

Buğdayda yüksek tane verimi yanında, amaca uygun kalitenin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Buğdayda kalitenin meydana gelmesinde birinci derecede rol oynayan unsur, protein miktarı ve protein kalitesidir.

Zamanla değişen tüketici talepleri ve gıda teknolojisindeki yeni gelişmeler verimli ve kaliteli çeşit geliştirme çalışmalarının sürekliliğinin sağlanmasının önemini ortaya koymaktadır.

TOHURLUK KULLANIMI

Ekmeklik buğday tarımında bölge koşullarına uygun çeşitlerin kullanılmasının yanında, kaliteli tohumluk kullanımı da önemlidir. Verimi arttırmak için çimlenme oranı yüksek, dolgun taneli, yabancı ot ve diğer çeşitlerden temizlenmiş, hastalık ve zararlılara karşı ilaçlanmış tohumluk kullanılmalıdır. Bu amaçla sertifikalı tohum kullanmak en iyi yoldur.